

KRITISKE DISKUSSIONER

Af økonom, cand. Scient. Adm. Henrik Herløv Lund

ikke partiorganiseret medlem af centrum - venstre

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

S+SF'S STORE "POLITIKOPGIVELSE" I REGERINGSGRUNDLAGET:

**Lang dybere årsager end De Radikale
og en trussel mod hele regeringsprojektet.**

Notat,

3. rev. udgave. 22 / 10 - 11

INDLEDNING.

Med fremkomsten af regeringsgrundlaget: ”Et Danmark, som står sammen” for SRSF – regeringen blev det klart, at S + SF havde opgivet meget store dele af den politik, som de gik til valg på: ”Fair Løsning” og dermed i forhold til forud for valget foretaget en ”politisk kovending”.

I det følgende notat udsendt med nyhedsbrevet ”KRITISKE DISKUSSIONER” analyseres i del I først omfanget af denne ”politikopgivelse”.

Dernæst diskuteret i del II de fra partierne givne ”officielle” forklaringer herpå?

Videre vil vi i del III analysere bagvedliggende årsager hertil?

Og endelig diskuteres i del IV de økonomiske og politiske konsekvenser heraf?

Sidst, men ikke mindst overvejes, hvordan arbejderbevægelsen og venstrefløjen kan forholde sig hertil?

DEL I: ”UDSALG” FRA S + SF AF POLITISKE MÆRKESAGER?

Hovedparten af ”Fair Løsning” amputeret.¹

Den nye SRSF regering var ventet med længsel af store dele af arbejderbevægelsen og venstrefløjen. Endelig efter 10 år med Løkke skulle der andre boller på suppen.

Men da den nye regering fremlagde sit fælles regeringsgrundlag: ”Et Danmark der står sammen” kunne man konstatere, at det på en række centrale punkter var så som så med fornyelse og forandring.

Ganske vist var der på en række såkaldt ”blødere politikområder” tale om en positiv forandring i forhold til den tidligere VKO – politik. Det gjaldt fx på klimaområdet, integration og trafik.

Men samtidig var der på den afgørende økonomiske og velfærdsmæssige politik tale om fortsættelse af VKO’s borgerlige økonomiske politik, som tilmed blev overhalet højre om på visse punkter. Ikke alene bygger man på VKO’S ”Genopretningsaftale”, men man gennemfører tilmed skattelettelser, hvilket Venstre fx ikke turde love.

Og man bekender sig til en stram økonomisk politik med hovedvægt på balance på de offentlige finanser, mens vækst -, beskæftigelses -, udviklings – og velfærds – og skattepolitikken fra ”Fair Løsning” er stærkt amputeret.

- Velfærdsloftet på 20 mia. kr. i ”Fair Løsning” er reduceret til 8-9 mia.
- Skatteforhøjelserne på 25 mia. netto er reduceret til 5-7 mia. kr
- Beskæftigelsesloftet på i Fair Løsning omkring 50- 60.000 personer er mere end halveret
- Midlerne til vækstpolitikken er skrumpet fra 40 mia. kr til under det halve.

Der er således kun en relativt symbolsk ”kick – start” tilbage, hvilket sammen med prioriteringen af balance på de offentlige finanser betyder, at fremtidige økonomiske problemer primært kun kan blive løst med stram økonomisk politik og besparelser. S + SF havde altså reelt amputeret store dele af deres økonomiske plan ”Fair Løsning”.

Mange mærkesager opgivet.

Ovenstående må nok betragtes som den helt afgørende svækkelse i regeringsgrundlaget, for uden en alternativ økonomisk strategi vil SRSF ikke komme til at stå for nogen anderledes politik på områder, hvor det koster penge. Og det gør det jo på rigtig mange områder.

Samtidig har det imidlertid også fyldt ganske meget i offentligheden, at en lang række mærkesager, som S + SF decideret var gået til valg på, nu var luget ud. F. x. var SF gået til valg på 12 punkter, som man tilmed erklærede ” at ville måles på”. Halvdelen heraf var blevet opgivet.

¹) Jf. Lund, Henrik Herløv: SRSF ’s økonomiske politik: Modernisering eller tilbageskridt? Okt. 2011.

I lidt større målestok kunne konstateres, at S + SF tilsammen havde droppet eller udskudt mindst 15 større mærkesager:

Tabel: S + SF opgivne eller mærkesager.²

- Billigere tog - og busbilletter: Udskudt på ubestemt tid
- Tolærerordning: Kun penge forsøg, ikke til landsdækkende ordning
- Elevloft i folkeskolen: Ikke nævnt i nyt regeringsgrundlag
- Folkeskolereform: Udskudt. Pt. gennemføres kun forsøg.
- Børnechecken: Besparelse rulles ikke tilbage
- Udskydelse af topskattelettelse: De "indefrosne" topskattelettelser frigives alligevel
- Millionærskat: Nævnes ikke i regeringsgrundlaget
- Bankskat og aktiesalgsafgift: Nævnes ikke i regeringsgrundlaget
- Passagerafgifter: Vil alligevel ikke blive gennemført
- Fertilitetsbehandling: Gratis behandling genindføres alligevel ikke
- CIA - kommission: Undersøgelse af ulovlige CIA - flyvninger i dansk luftrum bliver ikke til noget
- Ingen patienter skal ligge på gangene i syghuset: Gennemføres ikke
- Gratis tandlægetjek til unge og borgere med laveste indkomster: Bliver ikke til noget
- Maksimalt 30 minutters ventetid på skadestuer: Bliver ikke gennemført
- Flere lægeambulancer til udkantsområderne: Bliver ikke til noget.

Politikudsalg?

S + SF har helt generelt argumenter, at der ikke har været tale om løftebrud, for man kan jo kun love noget, hvis man har flertal.

Men uanset diskussionen om løftebrud eller ej, må man konstatere, at der har været tale om massiv opgivelse fra S + SF side af, hvad der før valget af partierne selv blev fremlagt som centrale mærkesager, jf. fx SF s 12 punkters valgprogram. Det af Thorning og S fremførte argument om, at man faktisk kun havde to "valgløfter": Ikke at ændre boligskatterne samt at bevare 24 års reglen er intet mindre end latterligt.

S + SF har også henvist til, at nu var kontraktpolitikken var Foghs tid død og at der er "normal" parlamentarisk praksis, at partier må bøje sig med hinanden. Men man må heroverfor konstatere, at det omfang, hvori S + SF har opgivet deres hidtidige politik ikke er "normalt", men "historisk stort".

Der har ikke været tale om traditionelt politisk "efterårsudsalg", det har snarere lignet "brandudsalg". Hvad har været årsagen hertil?

²) Kilde: Ritzau

BAGLANDET. Den nye regering vil styrke den offentlige transport.

Jens Hage i Berlingske 7/10-11.

DEL II: DE OFFICIELLE FORKLARINGER - HOLDER DE?

Kan halen logre med hunden?

Et ofte hørt argument, når der rejses kritik af S+SF for politikudsalg er, at "S + SF kunne jo ikke gøre andet. Man var nødt til at have RV med" og "Man er jo nødt til at tælle til 90".

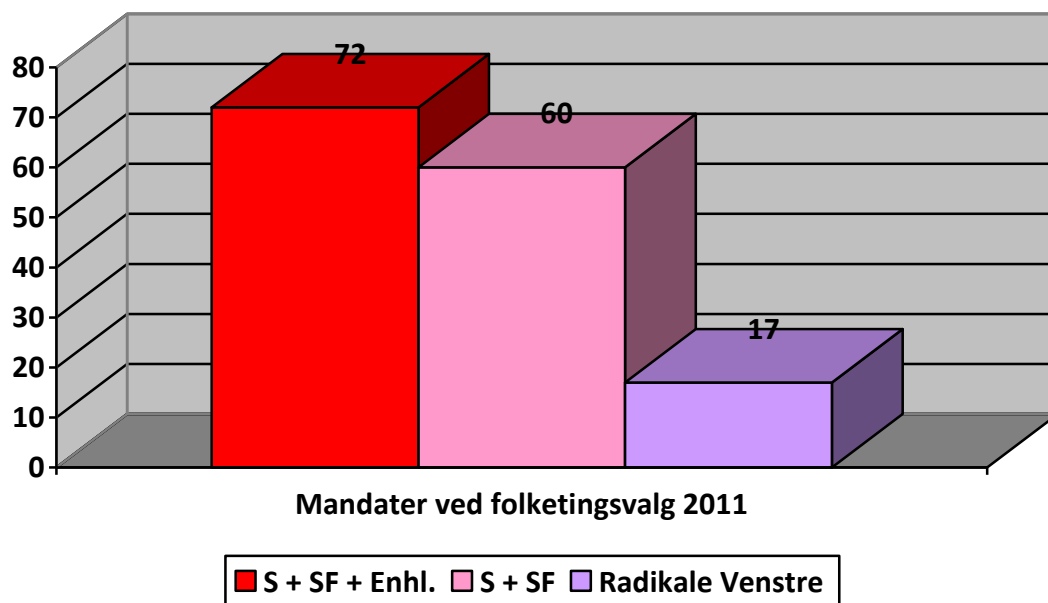
Og det er rigtigt, at RV dels gik frem efter valget og også kunne spille på de øvrige borgerlige partier, idet der som bekendt efter valget viste sig det "dobbelte flertal" i den økonomiske politik, som De Radikale havde efterlyst.³

Og at RV fik indrømmelser kan som sådan ikke kritiseres. Det var uomgængeligt, at det skulle de have således som valgresultatet og folketingets sammensætning nu engang blev.

MEN: S+ SF fik ved valget til sammen mere end 3 gange så mange mandater som RV og lægges Enhedslisten til, giver det mere end mod 4 gange så mange.

Hvis det som fremført efter udarbejdelsen af regeringsgrundlaget af S + SF har været hensynet til at få RV med, har det således i hidtil uhørt grundlag været "halen som har logret med hunden".

Mandatfordeling Folketingsvalget 2011 for S, SF, RV og Enhl.

³) Jf. Lund, Henrik Herløv: De Radikales 2020 – plan.

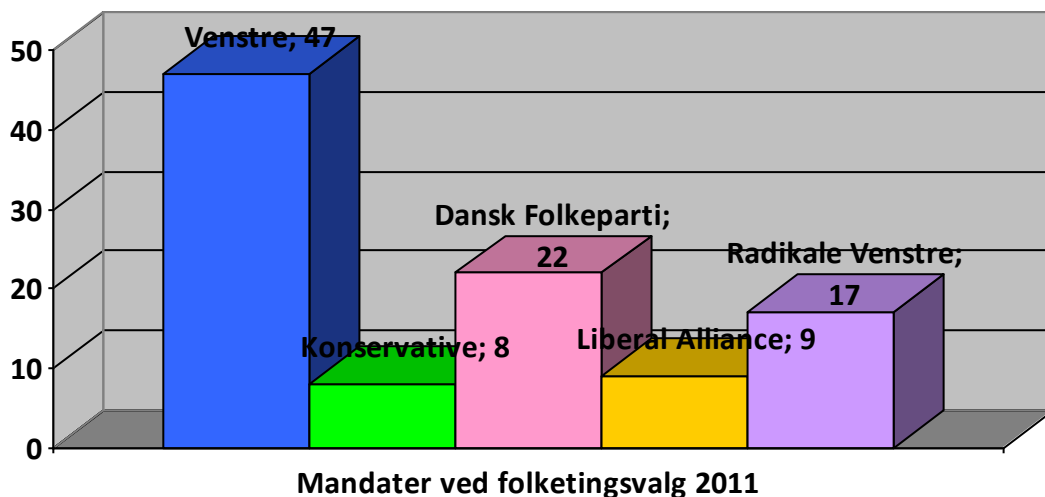
Men så var der jo det dobbelte flertal: Kunne RV ikke bare været gået over til de borgerlige og have dannet flertal med dem eller endog have peget på Løkke som statsminister i stedet?

Hertil må for det første siges, at hvis RV havde dannet flertal sammen med de borgerlige i den økonomiske politik, havde de i praksis umuliggjort et regeringsskifte, hvilket de højt og helligt havde afgivet et løfte om i valgkampen og hvorigennem de havde fået en stor del af deres fremgang.

Og havde RV fx faktisk droppet at pege på Thorning og i stedet peget på Løkke, havde RV fået kæmpeproblemer med deres bagland, hvor et klart flertal krævede et regeringsskifte og ikke at Løkke fortsatte.

Endvidere var det for det andet ikke så simpelt – som fremstillet af kommentatorerne i den borgerlige presse – at RV ”bare kunne have ringet til Løkke og så var den i orden”. VK kunne jo ikke bare have dannet flertal med R, for det ville heller ikke have givet et flertal, men højst tilsammen 72 mandater. Heller ikke Liberal Alliance ville have gjort det, for hermed ville en sådan koalition kun have haft 81 mandater. Man måtte altså under alle omstændigheder have haft Dansk Folkepartis 22 mandater med.

Mandatfordeling Folketingsvalget 2011 for V, K, DF, Liberal Alliance + RV.

Hvor SRSF – alliancen har indbyrdes uenigheder og forskelle i den økonomiske politik og fordelingspolitikken, vil en sådan alternativ alliance mellem VKO, Liberal Alliance OG Det Radikale Venstre have indebåret nok så store indbyrdes forskelle og uenigheder i værdi – og udlændingepolitikken, repræsenteret ved DF som den ene yderlighed og RV som den anden. Hertil ville være kommet også betydelige uenigheder i en sådan blok om fordelingspolitikken,

repræsenteret ved igen DF på den ene side og de øvrige mere eller mindre nyliberalistisk prægede partier på den anden side.

MEN: De radikale kunne under ingen omstændigheder støtte en regering der er afhængig af DF stemmer, og med det en endnu strammere udlændinge politik.

RV havde således nok krav på betydelig indflydelse i kraft af egen fremgang og med de borgerlige i ryggen i et vist omfang. Men et samarbejde med de borgerlige ville langt fra have været problemøst for RV, som dermed ville være kommet til at støtte en regering afhængig af DF s stemmer og med det en endnu strammere udlændingepolitik.

S + SF var således på deres side ikke uden ”klemmer” på RV, hvis partiet svigtede de vedvarende løfter om et regeringsskifte og om at pege på Thorning. Og samtidig havde S + SF med Enh. bag sig langt større mandatvægt end RV.

S + SF er således at være gået langt længere i opgivelsen af deres egen politik end de forekommer nødt til.

Er der ikke råd?

Et andet hovedargument for at opgive store dele af politikken fra "Fair Løsning" har fra S + SF s side lydt på, at "Den økonomiske situationen er forværret" og "Der er ikke råd". Som fx kynisk udtrykt af Astrid Kragh som begrundelse for at opgive forslag om forbedringer i sundhedssektoren: "Jeg har ikke adgang til den skov, hvor pengetræerne vokser".

Men denne argumentation er ikke troværdig. Den økonomiske situation i Danmark forvandlede jo ikke totalt på valgnatten. At økonomien var dårlig var velkendt i forvejen og det var også op til valget et gennemgående tema i den økonomiske debat, at gældskrisen i EU ville gøre forværre økonomien værre. Faktisk handlede jo en stor del af valgkampen netop om, HVAD man skulle gøre i forhold hertil?

S + SF som bekendt før valget i "Fair Løsning" på en vækst-, beskæftigelses -, udviklings -, skatteforhøjelses - og velfærdspolitik. Før valget mente S + SF, at ovennævnte politik var den rigtige i forhold til den økonomiske situation. Men når S + SF før valg kunne fastholde "Fair Løsning", kunne de selvsagt også gøre det efter.

Det er således ikke korrekt, at det har været en ændring i den økonomiske situation, som har begrundet politikskiftet og udsalget

MEN: Er det så ikke rigtigt, at der ikke er råd?

Igen er argumentationen utroværdig. Hvis Astrid Kragh efter valget ikke har adgang til pengetræer, så havde hun det vel heller ikke før valget. Men alligevel fremførte S + SF dengang, at "Fair Løsning" var økonomisk mulig, ja var en bedre økonomisk politik end VKO s.

Enten var der før valget tale om ren "overbudspolitik" eller også har man efter valget "solgt totalt ud".

For det andet: Hvis der efter valget ikke er mere råd, er spørgsmålet om ikke det lige netop skyldes ændringen i den økonomiske politik i og med regeringsgrundlaget?

For i og med at SRSF efter valget har overtaget VKO s økonomiske politik, som kun giver en mulighed overfor krisen: Besparelser.

Muligheden for at øge de statslige indtægter er jo som anført amputeret voldsomt. Vækstpolitikken er reduceret fra at bruge 40 mia. på vækst og skabe 50- 60.000 arbejdspladser til under det halve.

Velfærdspolitikken er skåret ned fra over 20 mia. i velfærdsloftet til omkring 8 - 9 mia.

Skatteforhøjelserne er fra netto 25 mia. kr reduceret til 7 mia. kr

Når S+SF nu har opgivet størstedelen af vækst, beskæftigelses -, skatte og velfærdspolitikken, har man samtidig opgivet at skaffe flere indtægter i statskassen.

Hvis der ikke længere er råd, skyldes det m.a.o. den nye regerings overtagelse af borgerlig økonomiske politik.

DEL III: ER DER ANDRE ÅRSAGER TIL POLITIKSKIFTET?

Men hvis begrundelsen med RV's øgede indflydelse kun delvist holder og begrundelsen med den forværrende økonomi er lige så tvivlsom, hvad har så været årsagen til det historiske store politikskifte fra S + SF.

Her må nok skelne mellem forskellige årsager for henholdsvis S respektive for SF.

Thorning tilbage til Nyrup – linjen og "New Labour"?

Hvorfor har S opgivet meget af det, som man stod for i "Fair Løsning"?

Det som man i hvert fald kan konstatere er sket med regeringsgrundlaget er, at Thorning og S-ledelsen i høj grad er vendt tilbage til deres politiske udgangspunkt.⁴

Thorning og den nuværende S-ledelse er den gamle højrefløj i S, Nyrup-fløjen. Denne stod i 90'erne - formidlet gennem inspiration fra britiske New Labour - efter en første kickstart i det meste af regeringsperioden for en nyliberalistisk farvet økonomisk politik med forringelser på arbejdsmarkedet (dagpengeperioden blev fx reduceret med 3 år), stramninger af kontanthjælp, skattelettelser og privatiseringer.

Man overtog med andre ord borgerlig økonomisk politik.

Efter overtagelsen af ledelsen i S forsøgte Thorning også at føre en lignende linje ved at kopiere Foghs politik. I stedet for at levere et politisk alternativ ville S "arbejde regeringen ud af kontorerne" dvs. ville være mere effektiv til at strømline og reformere i nyliberalistisk retning end Fogh og Co.

Men en lang række venstresocialdemokrater var ikke tilfredse med blot en Fogh – kopi, men ønskede et reelt politisk alternativ og flygtede derfor fra S - først til De Radikale og siden til SF. Derfor tabte S valget i 2007 og Thorning-ledelsen indså herefter, at det for at vinde magten tilbage var nødvendigt for S var at få venstresocialdemokraterne tilbage, men de befandt sig nu i SF.

Derfor omlagde S-ledelsen kursen og gik i, hvad man i dag må spørge, om var et rent taktisk betonet samarbejde med SF, udtrykt i "Fair Løsning"?⁵ Hvor partiet stik i mod sin tradition ikke ville føre

⁴) Jf. Lund, Henrik Herløv: Helle Thorning Schmidt: New Labour i Danmark?

⁵) Jf. Lund, Henrik Herløv: Ny regering på Radikale stemmer stærkt problematisk.

såkaldt ”ansvarlig økonomisk” = borgerlig økonomisk politik, men i stedet skiftede linje til en mere progressiv vækstpolitik.

Nu, hvor magten er vundet, synes S at være massivt gået tilbage til den gamle "ansvarlige" økonomiske politik, som partiet historisk har stået for. Og ikke mindst synes Thorning ledelsen at vende tilbage til Nyrup linjen og dermed inspirationen fra New Labour, som i sin essens handlede om at bevare magten ved at annektere nyliberalistisk økonomisk politik og markedsøkonomisk tænkning.⁶

Nu har man ikke brug for "Fair Løsning" mere, da S venstrefløjen i skikkelse af SF er ”bragt tilbage i folden” og ”under åget” og derfor kan ”Fair Løsning” mere eller mindre lægges tilside for en åben bekendelse til "ansvarlig/nyliberalistisk” økonomisk politik.

S – ledelsen har med andre ord ført en art dobbeltspil. Og De Radikale har fungeret som anledning og begrundelse til et sådant strategi -og politikskifte fra S – ledelsen. Men når politikskiftet som beskrevet er langt mere massivt end hensynet til De Radikale kan begrunde, må det som beskrevet vurderes nok så meget at skyldes, at Thorning og S - ledelsen selv er vendt tilbage til Nyrups New Labour - og nyliberalistisk inspirerede linje.

Socialdemokratisering af SF?

For SF s vedkommende må der søges andre årsager. For S må der som anført peges på, at valget er blevet en anledning til et politisk ”tilbage” skift til ”ansvarlig økonomisk politik” efter en periode med taktisk betonet vækstpolitik.

For SF s vedkommende kan der derimod næppe stilles spørgsmål ved seriositeten i vækst og velfærdspolitikken i ”Fair Løsning”, som vel tværtimod af SF selv blev oplevet som den betaling, som partiet opnåede fra S til gengæld for at indordne sig socialdemokratisk lederskab og for at acceptere skattestop og udlændingepolitik.

For SF s vedkommende må der med regeringsgrundlaget derfor i højere grad siges at være at tale om et egentligt udsalg/nederlag i kampen om politikken.

SF er under Villy Søvndals ledelse i flere omgange rykket til højre i retning mod socialdemo - kraterne. I første omgang som for at opnå samarbejdet med S, hvor prisen fx var accept af 24 års reglen og stram retspolitik samt af (ejendomsverdi)skattestoppet. SF har hertil fremført, at man til gengæld for indrømmelserne til S i sin tid, fik skatteforhøjelser og flere penge til velfærd.

⁶) Jf. Lund, Henrik Herløv: Helle Thorning Schmidt – New Labour i Danmark?

Men i regeringsgrundlaget, at vækst -, beskæftigelses -, skatteforhøjelses - og velfærds politik som foran påpeget er amputeret, idet velfærdsløftet fra 20 mia. kr. er amputeret til 8-9 mia. og skatteforhøjelser på 25 mia. netto er reduceret til 5-7 mia- kr., mens beskæftigelsesløftet fra 50 - 60.000 personer er mere end halveret og midlerne i vækstpolitikken er skrumpet fra 40 mia. kr til under det halve.⁷

SF har hertil fremført, at "SF har en stor andel i den ny regerings fælles politik", fx afskaffelse af fattigdomsydelser, kickstart, fjernelse af fradrag for sundhedsforsikringer mm.⁸ Det er slet ikke, fordi disse ting ikke er fornuftige og gode. Det er de. MEN: For det meste af disse ting stod jo også i valgprogrammerne for såvel S som RV. SF kan ikke tage æren for de tre regeringspartiers "fællesgods". Og man må desværre give kritikere ret i at det er svært at se SF s særlige fingeraftryk på regeringsgrundlaget.

Og dermed betegner amputationen af "Fair Løsning" og accepten af regeringsgrundlaget fra SF s side en yderligere drejning i retning af Socialdemokratiet, idet SF hermed accepterer Genopretningsaftalen og en grundlæggende borgerlig økonomisk politik.

Samtidig synes sammensætning af SF's top også i stigende grad præget af "socialdemokratisering". Thor Möger Petersen og Astrid Kragh har længe spillet en fremtrædende rolle i SF's ledelse, men er med SF s regerings deltagelse også kommet på fremtrædende poster i regeringen. Men Thor Möger Petersen og Astrid Kragh er samtidig eksempel på ledertyper, der er tilført fra SF s højrefløj i og omkring SFU - toppen: Såkaldt "resultatorienterede", "ikke-ideologiske", anerkendt dygtige til det politiske håndværk, dygtige "administratorer", men har de længeresigtet perspektiv og kompas? En beskrivelse som lige så godt kunne passe på mange socialdemokratiske politikere.

Der er således sket en stigende socialdemokratisering af SF under Søvnald, hvor målet fra at opnå politiske gevinster i stigende grad er blevet magten og regeringsposter. Da SF under forhandlingerne om regeringsgrundlaget stillet overfor et borgerligt RV og et højredrejende S nok klart kom i et dilemma mellem hensyn til en progressiv politik på den ene side og hensyn til regeringsskifte og deltagelse på den anden side, underordnedes politikken.

⁷) Jf. Lund, Henrik Herløv: SRSF – regeringens økonomiske politik: Modernisering eller tilbageskridt?

⁸) Jf. Auken, Margrethe og Emilie Turunen: Hvorfor er Torben Lund så sur.

DEL IV: KONSEKVENSER AF S + SF S POLITISKE KOVENDING?

SF og navnlig S har altså gennemført en politisk kovending, hvor store dele af valgprogrammet ”Fair Løsning” er lagt til side og man omvendt har accepteret en blå økonomisk politik. Men hvilke konsekvenser kan dette skifte tænkes at få for S + SF s videre økonomiske politik og for SRSF – regeringens videre politiske liv

Mod en besparelspolitik?

Det lader sig som påpeget ikke skjule eller benægte, at S + SF i massivt omfang har opgivet den politik, som de fremførte i flere år inden valget. Man kan desværre frygte for, at vi ikke har set enden herpå.

Første omgang af politikopgivelsen har vi allerede set. Den skete som anført i regeringsgrundlaget, hvor en række politikker fra Fair Løsning, navnlig vækstpolitik, skatteforhøjelser og velfærdsloft amputeredes til en symbolsk størrelse. I stedet opprioriteres statsoverskud som overordnet mål for den nye regering. Det er som påpeget sket med begrundelse i. at det var nødvendigt for at få RV med i regeringen, en begrundelse der som påpeget er tvivlsom, fordi S + SF forekommer at være gået langt videre end begrundet i RV s parlamentariske styrke.

Men man kan frygte, at der vil komme en yderligere ANDEN OMGANG i forbindelse med den nye regerings første finanslovsforslag. Samtidig hermed har SRSF regeringen nemlig iværksat et såkaldt ”kaseeftersyn” af økonomien og de offentlige finanser.

Uanset at dette i sig selv kan være fornuftigt nok, kan det også være et ældgammelt politisk ”gimmick”, der skal sætte ord og tal på den forværring af økonomien, som alle godt er klar over har fundet sted. Og da man som beskrevet selv har opgivet størstedelen af vækstpolitik og skatteforhøjelser og øget beskæftigelse og dermed har opgivet flere indtægter, så vil man hævde at være tvunget til yderligere besparelser.

Kaseeftersynet kan altså befrygtes at skulle italesætte en ”katastrofestemning”, der skal tjene som begrundelse for højre kræfterne i regeringen til yderligere stramninger. Hermed risikerer også forbedringer, som var MED i regeringsgrundlaget, at blive opgivet: Fx som vi har set med betalingsring og nedsættelse af billetpriser i kollektiv trafik. Men det må befrygtes snart også at ramme fx uddannelsesområdet og andre.

TREDJE OMGANG i opgivelsen af egen politik kan komme først i 2013, når gældskrisen og den nye finanskrisen i EU rammer dansk økonomi med fuld hammer med kraftigt vækstfald, stærk ledighedsstigning og stigning i statsunderskuddet til 110 – 120 mia. kr. Denne yderligere skærpelse økonomiske situation vil tvinge til et nyt valg mellem vækst – og beskæftigelsespolitik på den ene

side eller en besparelsesstrategi på den anden side og da regeringsgrundlag og formentlig også finanslov klart trækker i retning af besparelsesstrategien og overordning af offentlige finanser i forhold til velfærd kan man frygte for, at gældskrisen kan blive anledning til, at S + SF ofrer det sidste rester af progressiv politik og i stedet selv går i gang med voldsomme velfærdsnedskæringer.

Så vil det ikke mere være et spørgsmål om forbedringer eller ej, nu spares den eksisterende velfærd. Og hvis det sker, vil det også være et godt spørgsmål, hvori forskellen mellem SRSF – regeringen og VKO så består?

Tillidskrise og troværdighedskløft for Thorning og den nye regering.

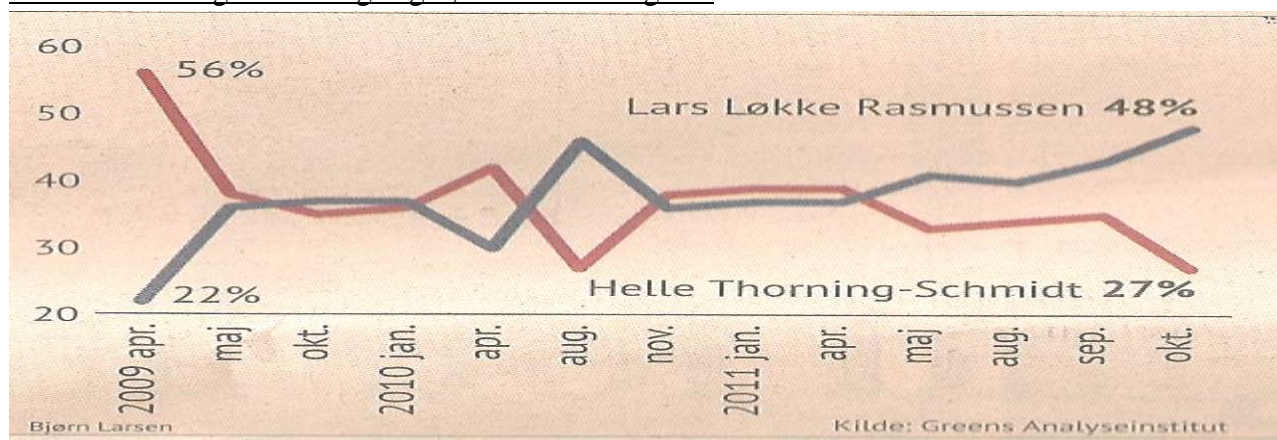
Det må som beskrevet anerkendes, at der med regeringsgrundlaget er tale om fremskridt på nogle blødere politikområder, fx klima, integration o.l.

MEN: På det økonomiske og velfærds-mæssige område har S + SF foretaget et historisk stort politikudsalg. Ikke alene bygger man på VKO "Genopretningsaftale" og viderefører den borgerlige økonomiske politik, man overhaler højre om med skattelettelse, som Venstre IKKE turde.

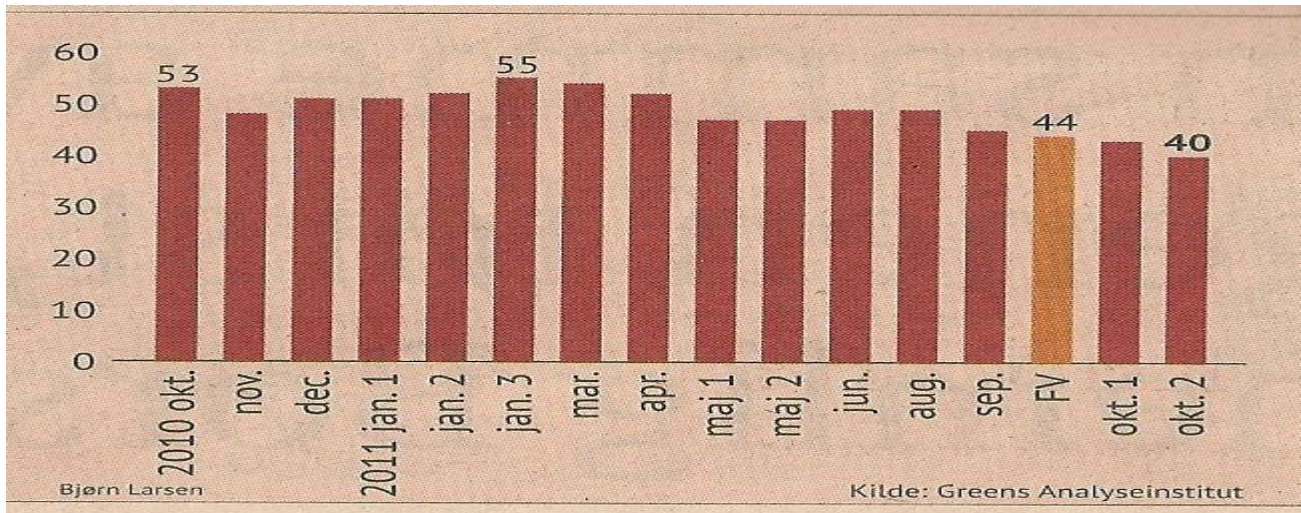
Thorning og regeringen har med andre ord lavet en "Nyrup".

Før valget i 97 lovede Nyrup som bekendt IKKE at forringe efterlønnen. Efter valget gjorde han det alligevel og det bidrog til et troværdighedstab for Nyrup regeringen, som den aldrig overvandt og som var medvirkende til valgnederlaget i 2001. Nu sker vi det samme troværdighedstab for Thorning. Hvor 39 % i april mente at Thorning var den mest troværdige statsministerkandidat, er hun styrtstykket til blot 27 %.

Tabel: Udvikling i Thornings og Løkkes troværdighed.⁹

⁹) Kilde: Børsen.

Tabel: Udvikling i Socialdemokraternes mandattal.¹⁰

Det kan blive katastrofalt, hvis SRSF får lov til således totalt at sælge ud i den økonomiske politik. For folk glemmer ikke. SRSF – regeringen vil have skabt en tillidskløft de får mere end svært ved at overvinde. Og ved at sælge ud, risikerer de at demobilisere deres eget bagland og dermed spille sig selv i hænderne på de borgerlige.

For SRSF skal næppe vente nogen taknemmelig fra de borgerlige for at gennemføre de borgerliges økonomiske politik. De borgerlige vil måske taktisk vente, til ”den røde regering” selv har gennemført de værste velfærdsnedskæringer på trods af eget bagland.

Men de borgerlige vil givet lure på først mulige lejlighed til selv at komme tilbage til magten. Uden en fortsat aktiv opbakning fra sig eget bagland vil S + SF være prisgivet de borgerliges nåde og forgodtbefindende.

¹⁰) Oven anførte værk.

DEL V: HVAD KAN DER GØRES?

Skal vi vente og se?

Når der rejses kritik af S+SF for at sælge ud, fremføres det synspunkt herimod, at "vi må give den nye regering en chance for at vise noget" og derfor bør "vente og se": Vente til de første "100 hvedebrødsdage" er overstået, vente til den første finanslov foreligger, vente til regeringen har haft sig første år osv.

Der er imidlertid ingen grund til at vente med at gøre sin vurdering af regeringen. Regeringsgrundlag fylder ikke 80 sider uden grund. Det er netop så udførligt, fordi det er den drejebog, som ministrene skal køre efter - og som man allerede også kan konstatere, at de fører politik ud fra. Det som kommer til at ske, står hermed allerede i stor udstrækning i Regeringsgrundlaget og man kan derfor lige så godt forholde sig til det nu som senere.

Og venter man, bliver man overhalet af begivenhederne. Det er ikke tilfældigt, at der lige for tiden er en strøm af meddelelser om, at nu har man opgivet den og den politik og det og det forslag, som man før valget stod for. Regeringen har tydeligvis aftalt med hinanden at sørge for at komme med "alle de dårlige nyheder" umiddelbart efter valget. Et ældgammelt politisk trick, som satser på at så går det i glemmebogen, når vi når frem til næste valg. Og derfor den stadige strøm af "politikopgivelser" nu.

Regeringen har altså ikke hvedebrødsdage med sit bagland, den har tværtimod travlt, mens baglandet endnu enten stadig fejrer "sejren" eller er trætte oven på valgkampen eller slet og ret bare er desorienterede over det hurtige og omfattende politiske skifte.

Så ikke alene står det hele allerede i regeringsgrundlaget for alle og enhver at læse og forholde sig til, men venter baglandet med at tage stilling til udviklingen, så ender man med først at komme på banen, når løbet er kørt og vi står med en helt anden politik, end den vi støttede og stemte på.

Og det kan som foran beskrevet blive katastrofalt, hvis SRSF får lov til således totalt at sælge ud i den økonomiske politik.

Den parlamentariske situation: Samarbejde til højre eller venstre?

Men hvad kan der så gøres?

Helt grundlæggende skal Løkke naturligvis ikke tilbage - det bliver det ikke bedre af. Og den ny regering bør selvfølgelig bakkes op, hvor den gør en positiv forskel til VKO - som den heldigvis i regeringsgrundlaget fortsat gør på en række "blødere" politikområder.

Alligevel lader det sig som anført ikke fornægte, at især den økonomiske og velfærdsmæssige del af den ny regeringspolitik af de Radikale er blevet farvet i den forkerte retning. Og det kan som sagtens blive endnu dårligere.

For med finansloven skal et vigtigt spørgsmål besvares om, til hvilken side den ny regering skal samarbejde? Hvilket jo er nødvendigt, da den er en mindretalsregering og derfor skal finde et flertal i folketingssalen.

Og her har Vestager jo tydeligt lagt op til samarbejde til højre i den økonomiske politik og under valgkampen i den forbindelse fx flirtet kraftigt med de konservative, som den nye regering dog ikke vil have flertal sammen med pga. de Konservatives for få mandater. Men så er der jo Venstre eller DF, hvor De Radikale nok klart vil søge at trække i retning af forlig med Venstre + Konservative.

Men hvis den søger forlig med de borgerlige, vil den ny regerings økonomiske politik blive trukket endnu mere i den forkerte retning. Det ønsker som anført de Radikale, som jo for længst har meldt ud, at de både ønsker tilbagetrækningsreform og en times mere arbejde.

Derfor vil RV hilse enhver anledning og ethvert argument velkommen, som de kan få til at gennemtvinge, at den ny regering ikke skal søge flertal med Enhedslisten. F. eks ved at henvise at man ikke kan "stole" på Enhedslistens støtte.

Enhedslisten har sin politik og regeringen har sin. I de enkelte konkrete spørgsmål kan parterne have hver sin opfattelse. Men helt grundlæggende bør det stå urokkeligt fast, at enhedslisten ikke vil fælde den ny regering. Fx gennem at stemme imod hele regeringsgrundlaget, hvis det kom til afstemning eller ved at stemme imod finansloven som sådan.

Man skal selvfølgelig ikke hjælpe Løkke tilbage. Og at nægte at fælde den ny regering, er den stærkeste trussel Enhedslisten kan komme med mod de kræfter i den ny regering, som vil et samarbejde til højre og som dermed vil trække den ny regerings økonomiske politik (endnu længere) i den forkerte retning.

Baglandet må presse.

Det vil ikke være uvæsentligt om løsningerne søges til højre eller til venstre. Men herudover skal man nok ikke stille for store krav til Enhedslistens muligheder for med sine trods alt få mandater at trække et superborgerligt RV og et højredrejet S til venstre.

Det derfor nok så afgørende er S + SF s eget bagland: For partiforeninger, fagforeninger, bevægelser, græsrodder og ildsjæle, for menigmand

Baglandet var lukket ude fra politiklægningen under regeringsforhandlingerne i det sorte tårn. Regeringsforhandlingerne var kun partitoppenes sag.

Nu foreligger regeringsgrundlaget og på det økonomiske og velfærds-mæssige område er resultatet ikke godt. Da baglandet ikke har været delagtiggjort heri, må det være legitimt at baglandet nu gør sig gældende og fortæller partitoppene, at det må være en ommer.

At man lægger pres. Ikke for at vælte regeringen, for det bliver ikke bedre med Løkke. Men et pres for i højere grad at få den politik, som det store flertal faktisk stemte på: En vækst -, beskæftigelses – skatteforhøjelses – og velfærds-politik.

At baglandet vågner og gør sig gældende, kræver en erkendelse af den politiske kovending, som S + SF har foretaget. Denne ”KRITISKE DISKUSSION” er et bidrag til denne proces.

Formålet er ikke at hjælpe de borgerlige og Løkke tilbage. For dermed får vi jo ikke en progressiv politik og formålet med dette debatoplæg er netop en mere progressiv politik.

Formålet er tværtimod også at hjælpe S + SF med at undgå at spille sig selv helt i hænderne på de borgerlige, hvilket desværre risikerer at ske, hvis man gennem en borgerlig økonomisk politik skuffer og demobiliserer sit eget bagland.